

Львівський національний університет імені Івана Франка
(повне найменування вищого навчального закладу)
Філологічний факультет
Катедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В. о. декана філологічного факультету
доц. Крихмайський Р.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БОЛГАРСЬКА МОВА. ФОНЕТИКА І ФОНОЛОГІЯ.

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	035.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2023 рік

Робоча програма “Болгарська мова. Фонетика і фонологія” для студентів 2 курсу за спеціальністю 035 “Філологія”, спеціалізацією 035.032 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська, “31” серпня 2023 року

Розробники: **Бушко Галина Олегівна**, кандидат філологічних наук, доцент катедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Сорока Ольга Богданівна, кандидат філологічних наук, доцент катедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Робоча програма розглянута на засіданні катедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Протокол № 1 від “31” серпня 2023 року

Завідувач катедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“31” серпня 2023 року

(підпис)

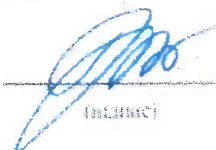
(доц. Сорока О. Б.)
(прізвище та ініціали)

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

«31» серпня 2023 р.

Голова

(підпис)

(доц. Крохмальний Р.О.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Болгарська мова. Фонетика і фонологія» призначена для студентів болгаристів другого року навчання бакалаврського рівня вищої освіти. Курс «Болгарська мова. Фонетика і фонологія» висвітлює основні теоретичні проблеми й аспекти цього розділу лінгвістичної науки. Розглядаються як загальномовознавчі питання, так і проблеми правильної вимови, зміни та тенденції розвитку фонетичної системи сучасної словацької мови. Курс «Болгарська мова. Правопис» забезпечує всебічне розуміння орфографічної системи сучасної болгарської мови з огляду на становлення і сучасний стан, готує студентів-болгаристів до свідомого засвоєння подальших розділів курсу «Болгарська мова», вчить студентів грамотно писати й уміти аргументувати кодифіковані норми з огляду на історичний, фонетичний та морфологічний принцип. У частині лексико-комунікативного циклу студенти набувають навичок усної і писемної комунікації в різних ситуаціях, засвоюючи всі типи мовленнєвої діяльності (читання, розуміння на слух, говоріння, письмо).

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u>	Нормативна	
	Спеціальність <u>035 Філологія</u>		
Модулів – 2	Спеціалізація <u>035.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - курсова робота		Семестр	
Загальна кількість годин -105		4-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 9	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		64 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		9 год.	год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: Екзамен у 4 семестрі.			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 10 / 1.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Болгарська мова» у 4 семестрі складається із чотирьох модулів. Перший модуль «Фонетика» складається із двох змістових модулів, другий модуль «Правопис. Лексико-комунікативний курс болгарської мови» складається із

двох змістових модулів. Третій модулі передбачає виконання індивідуального науково-дослідного завдання – курсової роботи з болгарської мови.

Метою викладання навчальної дисципліни «Болгарська мова. Фонетика і фонологія» є:

- ознайомити студентів з традиційними та сучасними підходами у трактуванні фонетичних явищ і процесів у сучасній болгарській мові, дати знання з теоретичних питань фонетики, окреслити основні проблеми фонетики й орфоепії, пояснити їх взаємозв'язок у цілісній системі лінгвістичних знань, схарактеризувати фонетичну систему, засвоєння студентами норм правильної літературної вимови, забезпечення розуміння студентами основних тенденцій розвитку фонетичної системи болгарської мови на сучасному етапі;

- ознайомити студентів із правописними нормами сучасної болгарської мови, особливостями становлення орфографічної системи, основними принципами правопису та складними випадками написання;

- у частині лексико-комунікативного циклу метою є набуття навичок усного і писемного спілкування в різних комунікативних ситуаціях.

- ознайомити студентів із основами здійснення дослідницької діяльності у лінгвістиці.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- висвітлити місце фонетики в комплексі мовознавчих наук;
- навчити студентів чіткому розумінню та правильному використанню термінів і понять, які стосуються даного рівня болгарської мови;
- дати розуміння багатоаспектності вивчення звуків мови й ознайомити їх із методами дослідження, що використовуються окремими галузями фонетики;
- забезпечити розуміння студентами акустичної, артикуляційної та функціональної різниці між голосними, приголосними звуками і дифтонгами сучасної болгарської мови;
- з'ясувати особливості системи голосних та приголосних звуків сучасної болгарської мови (у порівнянні із українською й іншими слов'янськими мовами);
- сформулювати основні орфоепічні норми сучасної болгарської мови, особливу увагу звернути на вимову власне болгарської та запозичених слів;
- навчити студентів виконувати фонетичний запис (транскрипцію) текстів;
- дати розуміння студентами основних тенденцій розвитку сучасної болгарської мови на рівні фонетичної системи;
- навчити студентів грамотно писати та вміти аргументувати кодифіковані норми з огляду на етимологічний, фонематичний, морфематичний і граматичний принцип;
- удосконалити практичні навички володіння болгарською мовою;
- виробити навички здійснення студентського наукового дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Болгарська мова. Фонетика і фонологія» студент повинен знати:

- місце фонетики в комплексі мовознавчих наук;
- поняття, терміни, теорії і концепції, які стосуються даного рівня болгарської мови;
- що таке звук як явище на рівні артикуляції, акустики та перцепції;
- принципи класифікації звуків з точки зору традиційного болгарського мовознавства;
- орфоепічні норми сучасної болгарської мови, основні відмінності болгарської фонетичної системи від української;
- інтегральні та диференційні ознаки фонем;
- комбінаторні та факультативні варіанти фонем;
- явища асиміляції, дисиміляції звуків у мовленнєвому потоці;
- принципи чергування приголосних і голосних у сучасній болгарській мові;
- поняття складу, основні теорії складу та правила поділу словацьких слів на склади;
- типи систем транскрипції.

З курсу «Болгарська мова. Правопис»

- основні поняття, терміни з галузі орфографії;
- основні закономірності правопису слів іншомовного походження у болгарській мові;
- правила написання великої літери;
- правила написання слів разом, окремо, через дефіс;
- принципи передачі запозичених слів болгарською мовою.

З курсу «Болгарська мова. Лексико-комунікативний курс болгарської мови»:

- читати й розуміти болгарські тексти різних стилів та різного ступеня складності (відповідно до вимог для рівнів B1-B2 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);

- розуміти на слух болгарські тексти різних стилів та різного ступеня складності (відповідно до вимог для рівнів B1-B2 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);

- говорити болгарською мовою на різні теми, відповідно до певної комунікативної ситуації (відповідно до вимог для рівнів B1-B2 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);

- реферувати усний та письмовий текст болгарською мовою, відповідно до певної комунікативної ситуації (відповідно до вимог для рівнів B1-B2 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);

- створювати писемні тексти різних стилів, відповідно до певної комунікативної ситуації (відповідно до вимог для рівнів B1-B2 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови);

- перекладати тексти з болгарської мови на українську та з української мови на болгарську, відповідно до певної комунікативної ситуації (відповідно до вимог для рівнів B1-B2 за міжнародною класифікацією рівнів знання іноземної мови).

Програмні результати:

ПРН 4. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 5. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 8. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН 9. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 10. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 11. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію болгарської мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди болгарської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 13. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 14. Знати принципи, технології і прийоми створення усних й письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ПРН 15. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 17. Використовувати болгарську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 20. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 21. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 24. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика и фонология

Тема 1. Предмет и задачи на българската фонетика. Фонетика и фонология. Основни единици на фонетичното членение. Говорен апарат и образуване на звукове

Тема 2. Артикуляционен, акустичен и функционален аспект на говорния звук. Класификация на звукове. Гласни и съгласни. Фонетична транскрипция.

Тема 3. Гласни звукове. Класификация от учленително и акустично гледище.

Тема 4. Съгласни звукове. Класификация на съгласните по място и начин на учленение. Класификация на съгласните по участието на шум и тон. Твърди и меки съгласни

Тема 5. Система на гласните фонем. Брой и диференциални признаци на гласните фонем. Неутрализация на противопоставянето по признака отвореност-затвореност

Тема 6. Система на съгласните фонем. Брой и диференциални признаци на съгласните фонем. Корелативните признаци

Тема 7. Сричка. Определение. Видове и структура на сричката в българския език. Сричкова граница

Тема 8. Ударение. Фонетични признаци и функции на ударение. Място на ударението. Думи без ударения. Думи и форми с двойко ударение

Тема 9. Интонация. Компоненти на интонацията и основни функции

Тема 10. Звукови промени и редувания. Исторически звукови редувания

Тема 11. Фонетично обусловлени редувания. Епентеза на гласни. Редуване на звучни и беззвучни съгласни фонем

Змістовий модуль 2. Български правопис

Тема 12. Правоговор. Правописни норми

Тема 13. Писмено отбелязване на звуковете

Тема 14. Морфологичен, фонетичен, синтактичен и традиционен принцип на българския правопис

Тема 15. Употреба на главни и малки букви

Тема 16. Слято, полуслято и разделно писане на сложните и съставните думи

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1 Фонетика и фонология						
Тема 1. Предмет и задачи на българската фонетика. Фонетика и фонология. Основни единици на фонетичното членение. Говорен апарат и образуване на звукове		2	4			
Тема 2. Артикуляционен, акустичен и функционален аспект на говорния звук. Класификация на звукове. Гласни и съгласни. Фонетична транскрипция.		2	4			
Тема 3. Гласни звукове. Класификация от учленително и акустично гледище.		2	4			
Тема 4. Съгласни звукове. Класификация на съгласните по		2	4			

място и начин на учленение. Класификация на съгласните по участието на шум и тон. Твърди и меки съгласни						
Тема 5. Система на гласните фонеме. Брой и диференциални признаци на гласните фонеме. Неутрализация на противопоставянето по признака отвореност-затвореност		2	4			
Тема 6. Система на съгласните фонеме. Брой и диференциални признаци на съгласните фонеме. Корелативните признаци		2				
Тема 7. Сричка. Определение. Видове и структура на сричката в българския език. Сричкова граница		2	4			
Тема 8. Ударение. Фонетични признаци и функции на ударение. Място на ударението. Думи без ударения. Думи и форми с двояко ударение		2	4			
Тема 9. Интонация. Компоненти на интонацията и основни функции		2	4			
Тема 10. Звукови промени и редувания. Исторически звукови редувания		2	4			
Тема 11. Фонетично обусловлени редувания. Епентеза на гласни. Редуване на звучни и беззвучни съгласни фонеме		2	4			
Разом – змістовий модуль 1	66	22	44			
Змістовий модуль 2 Български правопис						
Тема 12. Правоговор. Правописни норми		2	4			
Тема 13. Писмено отбелязване на звуковете		2	4			
Тема 14. Морфологичен, фонетичен, синтактичен и традиционен принцип на българския правопис		2	4			3
Тема 15. Употреба на главни и малки букви		2	4			3
Тема 16. Слято, полуслято и разделно писане на сложните и съставните думи		2	4			3
Разом – змістовий модуль 2	39	10	20			9
Усього годин	105	32	64			9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет и задачи на фонетиката. Основни понятия. Устна и писмена форма на езика. Опитни изследвания на историческа българската фонетична система Розмовна тема: Запознаване. Приятелство	4
2.	Състав и структура на българската фонемна система. Фонетична транскрипция Розмовна тема: Моето семейство	4
3.	Особености на българския вокализъм Розмовна тема: Страст към пазаруване	4
4.	Консонантна система на българския език. Звукови промени. Комбинаторни и позиционни промени. Исторически и съвременни фонетични редувания Розмовна тема: Страст към пазаруване	4
5.	Дистрибуция и съчетаемост на гласните фонemi Розмовна тема: Заповядайте на гости!	4
6.	Дистрибуция и съчетаемост на съгласните фонemi. Фонема [й], удвоени съгласни Розмовна тема: Заповядайте на гости!	4
7.	Сричкова структура на българската дума. Сричкоделение Розмовна тема: Професии. Обучение	4
8.	Ударение. Фонетична и фонологична характеристика на българското ударение. Думи без ударения – енклитики и проклитики. Думи с две ударения. Акцентни дублети Розмовна тема: Медии, без които не можем	4
9.	Фраза и фразово ударение. Основни мелодични контури на българската фраза Розмовна тема: Минало, настояще	4
10.	Прояви на исторически звукови закони в съвременния книжовен език – отглас, палатализации. Редуване на гласни в корена. Редуване на [г, к, х] – [ч, ж, ш], [г, к, х] – [ц, з, с], [с, з] – [ш, ж], [т, д] – [шт, жд], [ц] – [ч] Розмовна тема: Пътуване. Туризм	4
11.	Редуване [’а] – [е] (преглас на променливо я), редуване [ър, ъл] – [ръ, лъ] (метатеза). Елизия на съгласни Розмовна тема: Ох, тези услуги!	4
12.	Произносителни стилове. Типове произношение. Причини за отклонение от книжовното произношение. Правоговорни варианти Розмовна тема: Природата – наш общ дом	4
13.	Правопис, графика и писмо. Съотношение между звук и буква Розмовна тема: Природата – наш общ дом	4
14.	Основни принципи на българския правопис Розмовна тема: При нас и при вас: стереотипи	4
15.	Морфологична употреба на главни и малки букви Розмовна тема: Празници и обичаи	4
16.	Особени случаи на писане на сложните и съставните думи Розмовна тема: Празници и обичаи	4
	Разом	64

6. Самостийна работа

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предаване на собствените имена от чужди езици чрез превод	3
2	Писане на отрицателни частици НЕ и НИ	3

3	Пренасяне на части от думи на нов ред	3
	Разом	9

7. Індивідуальні завдання

Курсову роботу (індивідуальне науково-дослідне завдання) студент готує два семестри (3 і 4 семестри). У 3 семестрі форми підсумкового контролю індивідуального науково-дослідного завдання не передбачено. У 4 семестрі студент подає завершену курсову роботу як форму контролю. Нижче подано перелік запропонованих тем курсових робіт. Студент може обрати одну із них або запропонувати іншу тему курсової роботи, яка стосується мовознавчої проблематики, із врахуванням своїх наукових зацікавлень. Тема курсової роботи узгоджується із науковим керівником і затверджується на засіданні кафедри.

Рекомендації щодо написання курсових робіт подано у праці: Методичні рекомендації до написання та оформлення курсових і кваліфікаційних робіт для студентів напряму “Філологія” (слов’янські мови та літератури) / Ольга Албул, Алла Кравчук, Людмила Петрухіна. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 45 с.

Теми курсових робіт

1. Військова лексика та термінологія у болгарській мові.
2. Спортивна лексика та термінологія у болгарській мові
3. Власні жіночі імена у болгарській мові
4. Власні чоловічі імена у болгарській мові

8. Методи навчання

Виклад матеріалу здійснюється за допомогою таких методів навчання: лекція, бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, демонстрація, вправи, кейс-метод, інформаційно-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, метод спостереження, метод аналізу, частково-пошуковий метод, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

9. Методи контролю

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання. Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю: поточне усне опитування; письмова контрольна робота (модуль), тестові завдання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни (семестровий контроль).

Під час вивчення даної дисципліни передбачена така форма семестрового контролю: іспит (письмовий / тестовий / комбінований).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи. Контрольні заходи включають поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного завдання. Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі форми поточного контролю: поточне усне опитування; письмова контрольна робота (модуль), тестові завдання, транскрибування тексту, диктанти, написання текстів на різноманітні теми, домашнє читання.

Підсумковий контроль передбачений у формі іспиту. Іспит оцінюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Оцінка за іспит складається із 50 балів поточної успішності і 50 балів за складання іспиту. Бали за поточну успішність нараховуються так (подано максимальну кількість балів, яку може набрати студент):

- практичні/самостійні тощо: 22% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 22

- письмові контрольні роботи (модулі): 28% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 28
- іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів - 50 Підсумкова максимальна кількість балів - 100.

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Поточне тестування та самостійна робота		Іспит	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
22 балів, з них: Виконання домашніх завдань – 2 бали Активність на практичних заняттях – 2 бали Написання диктантів – 2 бали Контрольна робота (у вигляді тестових і практичних завдань) – 16 балів	28 балів, з них: Виконання домашніх завдань – 2 бали Активність на практичних заняттях – 2 бали Підготовка презентації – 4 бали Написання диктантів – 2 бали Контрольна робота (у вигляді тестових і практичних завдань) – 18 балів	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
90 – 100	A	5	Відмінно	Зараховано
81-89	B	4	Дуже добре	
71-80	C		Добре	
61-70	D	3	Задовільно	
51-60	E		Достатньо	
21-50	FX	2	незадовільно	не зараховано
0-20	F	2	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)

Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквиумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

11. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складається з:

- конспекту лекцій;
- комплекту практичних завдань;
- комплекту завдань для письмових опитувань;

- методичні рекомендації до виконання практичних робіт з лексики сучасної болгарської мови;
- списку рекомендованої літератури.

Основна

1. Бояджиев Т., Георгиева Е. Граматика на съвременния български книжовен език. Том I. Фонетика. София, 1998.
2. Бояджиев Т. Куцаров И., Пенчев Й. Съвременен български език (Фонетика. Лексикология и фразеология. Словообразуване, Морфология, Синтаксис). Учебник за студенти от филологическите факултети. София, 2004.
3. Вьтов В., Фонетика и фонология на българския език. В. Търново, 2002.
4. Граматика на съвременния български книжовен език в 3 т. Т. 1. Фонетика / отг. ред. Д. Тилков. София, 1982
5. Иванов Й. Учебник по фонетика на българския език. Пловдив, 1996
6. Кърлова Р. Фонетика и фонология. Благоевград, 1997.
7. Мишева А. Интонационна система на българския език. С., 1991.
8. Помагало по българска фонетика / Съст. Хр. Първев, В. Радева. С., 1980.
9. Правопис и пунктуация на български език. Основни правила. С., 2011
10. Русинов Р. История на българския правопис. София, 1985.
11. Стойков С. Увод във фонетиката на българския език. София, 1966.
12. Тилков Д., Т. Бояджиев. Българска фонетика. С., 1997.
13. Тилков Д. Изследвания върху българския език. С., 1983.
14. Тилков Д., Бояджиев Т. Ударението в българския език. С., 1978.
15. Цанков К., А. Петкова, В. Бонджолова, М. Илиева. Помагало по фонетика и фонология на съвременния български книжовен език. В. Търново, 2005.

Допоміжна

1. Бояджиев Т., Куцаров И., Пенчев Й. Съвременен български език. София, 1988.
2. Бояджиев Т. Книжовен език и диалекти. Избрани трудове. София, 2012.
3. Жобов В. Звуковете в българския език. София, 2004
4. Зидарова В. Български език (теоретичен курс с практикум). Пловдив, 2007
5. Стоянов С. Граматика на българския книжовен език. С., 1964.
6. Тилков Д. Изследвания върху българския език. София, 1983.
7. Попова В. Помагало по история на българския книжовен език. София, 1978